

Kolombiya Devrimci Komünist Grubu (GCR): Venezuela'daki Durumu Anlamak İçin Bazı Noktalar

30.08.2024 • Kolombiya Devrimci Komünist Grubu (GRC) • Yeni Komünizm

localhost/yenikomunizm/ editörünün notu: Aşağıdaki yazı revcom.us web sitesine 19 Ağustos 2024 tarihinde girilmiştir. İngilizceden Türkçeye çevirisini okurlarımızın dikkatine sunarız. Yazının İngilizce haline [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Revcom.us editörünün notu: Bu makale İspanyolca olarak Kolombiya Devrimci Komünist Grubu'nun (GCR) internet sitesi [Alborada Comunista](#)'da yayınlanmış olup revcom.us gönüllüleri tarafından İngilizce'ye çevrilmiştir. Bu yazı, 28 Temmuz'da Venezuela'da yapılan başkanlık seçimlerinin ardından Venezuela'daki durumun önemli bir analizidir. Seçimde, ABD ile çatışan mevcut Devlet Başkanı Nicholas Maduro ile ABD'nin desteklediği sağcı aday Edmundo González karşı karşıya geldi. Her iki taraf da seçimi kazandığını iddia etse de Maduro iktidarda kaldı ve rejimiyle Venezuela'ya 100 yıldan fazla süredir müdahale eden ABD arasındaki gerginlikler arttı. Venezuela seçimleri, seçimden bu yana ABD medyasının ilgi odağı oldu.

GCR'nin analizi, neyin olup bittiğini, neden olup bittiğini ve insanların çıkarlarının nerede yattığını ortaya çıkarmak için dahil olan farklı güçlerin yalanlarını ve çarpıtmalarını gösteriyor. İnsanları tamamını okumaya teşvik ediyoruz. İşte bazı temel noktaları:

- “Venezuela, 28 Temmuz’daki başkanlık seçimlerinin ardından yeni bir kriz yaşıyor... Bu seçim süreci, sağcı muhalefet ve Amerika Birleşik Devletleri için Maduro rejimine son verme fırsatı olarak görüldü....”
- “Venezuela’da kitlelerin yaşadığı durum dayanılmaz. Nüfusun yaklaşık yarısının yoksulluk içinde olduğu, yaklaşık 6,5 milyon Venezuelalının açlık çektiği ve en az 7,7 milyon insanın (nüfusun dörtte biri) Venezuela’yı terk edip yerinden edildiği tahmin ediliyor...”
- “Venezuela halkının içinde bulunduğu güvencesiz durumu kınadığını iddia edenlerin çoğu, kasıtlı olarak ya da cehaletten dolayı, kimin daha fazla sorumlu olduğunu tespit edemiyor: ABD emperyalizmi.”
- “Sağ’ın kınadığının ve Çavistalar ile onların ‘sol’ muadillerinin ilan ettiğinin aksine, Venezuela gerçek bir sosyalist devlet değildir ve hiçbir zaman da olmamıştır.”
- “Venezuela’da, tıpkı tüm dünyada olduğu gibi, aynı kapitalist-emperyalist sistemin en üstten en alta kadar egemen olduğu bir dünyada gerçek bir devrime ve onu yönlendirecek en ileri teoriye ihtiyaç vardır.”

Venezuela, 28 Temmuz’daki başkanlık seçimlerinin ardından yeni bir kriz yaşıyor. ABD’nin (Doha ve Barbados anlaşmaları uyarınca) yaklaşık on yıl önce uyguladığı yıkıcı yaptırımların gevşetilmesi karşılığında yaptığı baskı sonucu gerçekleşen seçimlerin başlıca adayları mevcut Başkan Nicolás Maduro ve ABD yanlısı Edmundo González’di.

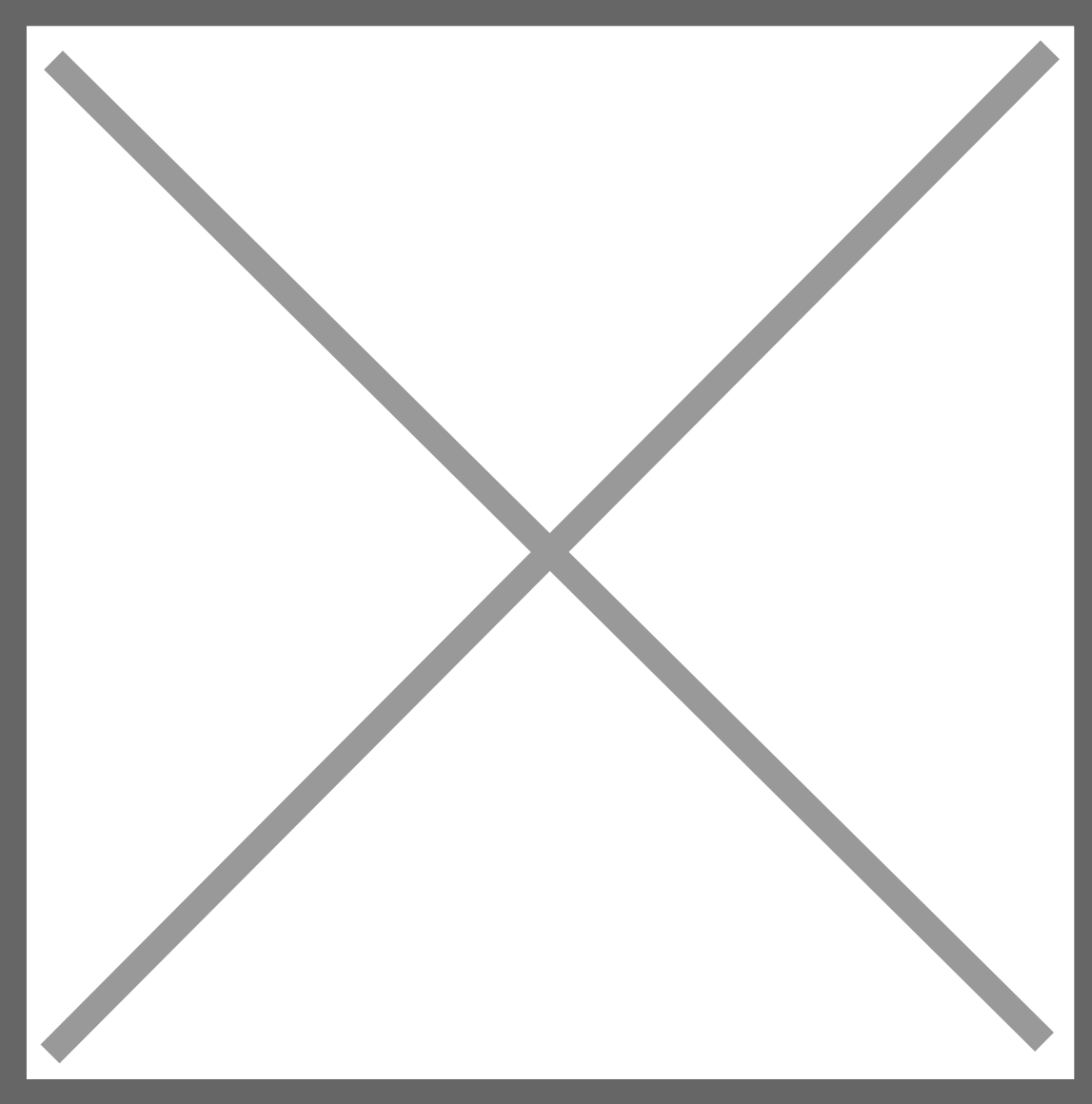
Juan Guaidó’nun 2019’da “geçici cumhurbaşkanı” olarak “kendini ilan etmesine” benzer şekilde, bu seçim süreci sağcı muhalefet ve ABD için, tasarladıkları çeşitli darbelerdeki başarısızlıklarının ardından Maduro rejimine seçim yoluyla son verme fırsatı olarak görüldü. Bu sefer sağ, María Corina Machado etrafında daha fazla kenetlendi ve adaylıktan diskalifiye edilmesi nedeniyle González’i bir vekil veya “calanchín” [yem] olarak tanıtmayı tercih etti.

Sandıklar kapandıktan birkaç saat sonra, Ulusal Seçim Komitesi (CNE), seçim kayıtlarını yayınlamadan Maduro’nun zaferini ilan etti. Aynı şekilde, Machado’nun takipçileri, adaylarının kazandığını iddia ederek, bunu doğrulayan kayıtların büyük çoğunluğunun bir kopyasına sahip olduklarını söylediler. Bu yazının yazıldığı sırada, CNE bu tür kayıtları yayınlamamıştı ve “hacklendiğini” iddia ediyordu.

Gerçekte kimin kazandığı belli değil, bu da sokaklarda ve baskınlarla sert bir şekilde bastırılan bir protesto dalgasının (Tun Tun Harekâtı ile) körüklenmesine neden oldu. Bu durumun Venezuela’da ve bölgede nasıl gelişeceğini (yeni bir göç dalgası olasılığıyla) öngörmek mümkün değil, ancak mevcut durumun bağlamına ilişkin bazı temel noktaları açıklığa kavuşturmak gerekiyor:

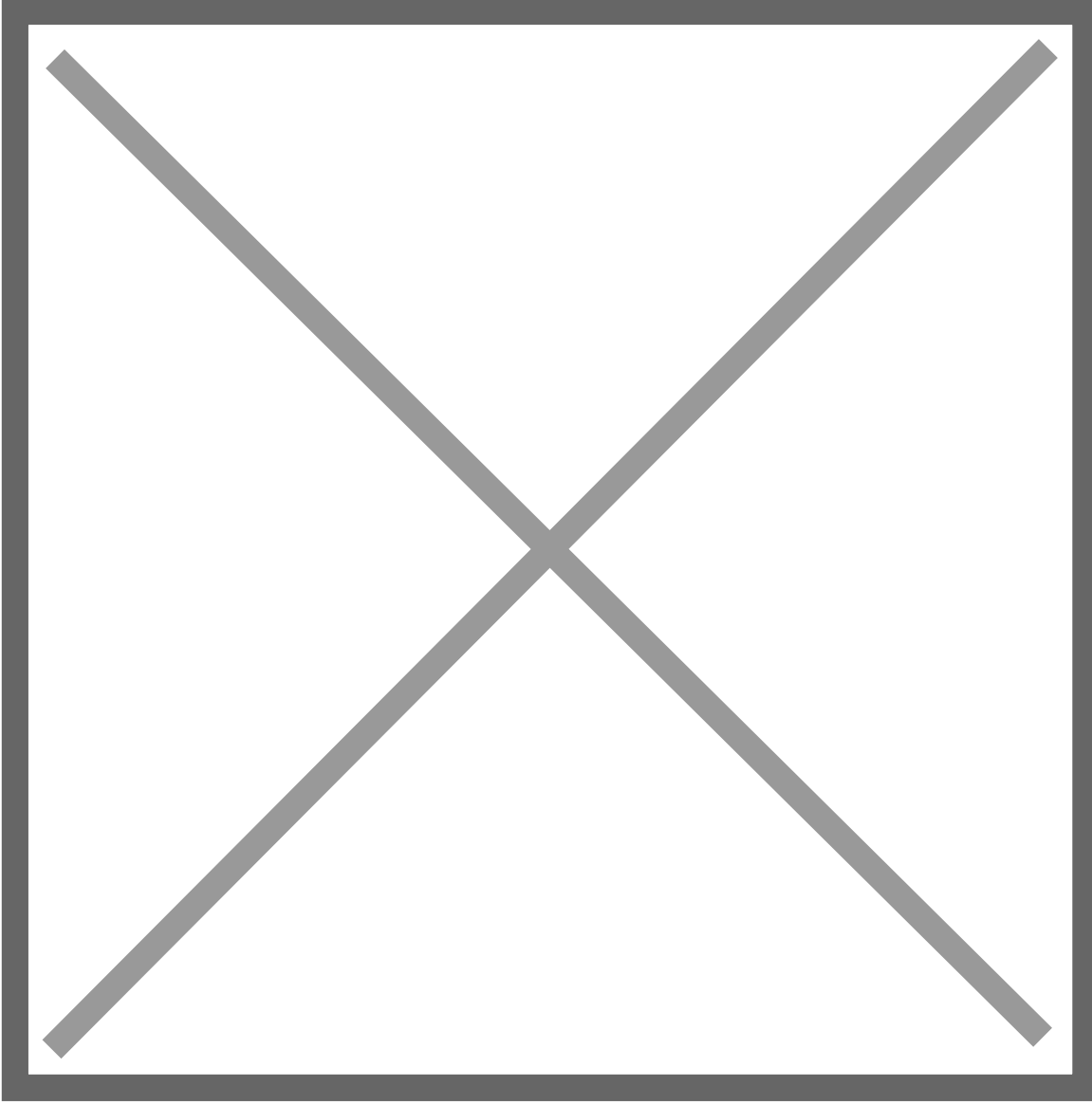
Venezuela’nın Ekonomik Durumu Hakkında

- Venezuela’da kitlelerin yaşadığı durum dayanılmaz bir haldedir. Nüfusun yaklaşık yarısının yoksulluk (1) içinde olduğu, yaklaşık 6,5 milyon Venezuelalının açlık (2) çektiği ve en az 7,7 milyon insanın (nüfusun dörtte biri) Venezuela’yı terk edip, çoğunlukla Kolombiya, Amerika Birleşik Devletleri, Şili, Peru ve İspanya’ya göç ettiği tahmin ediliyor.

Venezuela'daki kitleler için durum dayanılmaz. Nüfusun yaklaşık yarısının yoksulluk içinde olduğu tahmin ediliyor. Burada, çocuklar Caracas'ın arka sokaklarında oynuyor, Ağustos 2024. Fotoğraf: AP

- Venezuela halkının içinde bulunduğu zor durumu kınadığını iddia edenlerin çoğu, kasıtlı olarak ya da cehaletten dolayı, bunun en büyük sorumlusunun kim olduğunu tespit edemiyor: ABD emperyalizmi. Venezuela halkının içinde bulunduğu içler acısı koşullar, büyük ölçüde Venezuela'nın neredeyse tamamen petrol gelirlerine bağımlı olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bağımlılık, Chavez ve Maduro rejimleri tarafından dönüştürülmek yerine daha da yoğunlaştırıldı. Bu da büyük ölçüde ABD emperyalistlerinin uyguladığı ekonomik yaptırımlardan kaynaklanmaktadır.
- ABD'nin ekonomik yaptırımları 2017'de Trump yönetimi altında başladı. ABD, Venezuela hükümetiyle operasyonları, işlemleri ve müzakereleri kısıtladı ve 2019'da Venezuela petrolünün uluslararası pazarda pazarlanmasını engellemek amacıyla yaptırımlarını yoğunlaştırdı.
- ABD emperyalistleri, ekonomik yaptırımları, tüm ülkeleri boğmak için acımasız bir silah (toplu cezalandırma) olarak kullandılar ve bunları açık savaşa göre daha yumuşak ve iyi niyetli alternatiflermiş gibi sundular. Ama aslında ABD'nin Afganistan, Küba, İran, Venezuela gibi ülkelere uyguladığı yaptırımlar, milyonlarca insanı açlığa, yetersiz beslenmeye ve ilaçlara erişim eksikliği nedeniyle tedavi edilebilir hastalıklardan ölüme itti.
- Venezuela gibi bir ekonominin neredeyse tamamen petrol gelirlerine dayanması, onu hem ham petrolün uluslararası fiyatındaki dalgalanmalara hem de petrolün pazarlanmasını engelleyen veya aksatan emperyalist yaptırımlara karşı son derece savunmasız hale getiriyor.

ABD, 15 yıldan uzun süredir Venezuela halkını perişan eden bir dizi cezalandırıcı yaptırım uyguladı. Fotoğraf: venezuelaanalysis.com

- Bir asırdır Venezuela, ekonomisini neredeyse tamamen petrol üretimine dayandırdı ve Chávez ve Maduro rejimleri bu konuda en ufak bir değişiklik yapmadı. Aslında, Chávez'in "Bolivarcı devrimi" petrol gelirleri üzerinde daha fazla devlet kontrolüne ve bu gelirden (en azından başlangıçta) sosyal programlara, sübvansiyonlara ve sosyal yardımlara yatırımları artırma modeline dayanıyordu.
- Chávez ayrıca "petrol ekmeyi" de amaçlıyordu: Petrol gelirini; endüstriyi, tarımı ve turizmi beslemek ve çeşitlendirilmiş bir ekonomi inşa etmek için kullanmak. Chávez'in kendisi de projesinin kapitalist sistemde çerçeveslendiğini, ancak "insanlıktan çıkarılmış kapitalizme alternatif bir ekonomi" altında olduğunu kabul etti. (3)

- Petrol ve petrol ekonomisi kapitalist-emperyalist ilişkiler bağlamında akar ve Venezuela, petrolü “jeopolitik bir silah” olarak kullanmaya çalışsa da kapitalizm-emperyalizmin egemen olduğu günümüz dünyasında emperyalist güçler (Batılı güçlerin yanı sıra Rusya ve Çin) dünyanın en büyük rezervlerine sahip Venezuela gibi üretici bir ülkeye karşı bile petrolü bir silah olarak kullanma konusunda üstünlüğe sahiptir.
- Sağın kınadığının ve Chavezcilerle onların “sol” muadillerinin ilan ettiğinin aksine, Venezuela gerçek bir sosyalist devlet değildir ve hiçbir zaman da olmamıştır. Nitekim birçok Latin Amerika ülkesinde egemen sınıfların bazı kesimleri, emperyalist sistemle daha iyi bir anlaşma sağlamak amacıyla, ABD emperyalizminin bazı unsurlarına karşı direniş programları yürütmek için “sosyalist” etiketini benimsemişlerdir. Bunu, kitleler arasında popüler olan sosyal refah programlarıyla birleştiriyorlar ve buna “sosyalizm” (veya “21. yüzyıl sosyalizmi”) diyorlar; ancak bunun, böylesi baskılardan KURTULMUŞ bir sosyalist dünya için mücadelenin bir parçası olarak emperyalist ilişkilerden kurtulmayı amaçlayan gerçek devrimci sosyalizmle hiçbir ilgisi yoktur.
- Venezuela’da Chavismo, bunu başarabildiği sürece, ülkenin petrolünün dünya kapitalist pazarında satışından elde ettiği kârla sosyal yardım programlarını ödedi. Ve bu kârlarla, silahlı kuvvetlerin rejimlerine olan sadakatini korudular. Bu düzenleme, Venezuela’yı doğrudan ABD egemenliği altında olmasa da bütün anarşik işleyişi, ekonomik şantajları ve emperyalist güçlerin savaşlarına tabi kılarak küresel kapitalist sistemin çerçevesine sıkıca bağlı tuttu.
- Venezuela’nın ekonomik ilişkileri, üretim ilişkileri, toplumsallaşmış üretim ve şahsi temellük ile karakterize edilen kapitalist ilişkilerden hiç kopmamakta ve karı yönetici bir pozisyona koymaktadır. Bu üretim ilişkileri, temelde, verili bir toplumdaki dinamikleri ve örgütlenmesini belirleyen hususlardır. Ve devlet, bu ilişkileri koruma ve genişletme ve ekonomideki rolünün ve özellikle de ana üretim araçlarının mülkiyetine ve kontrolüne sahip olmasının bir sonucu olarak toplumda hâkim konumda olan sosyal grubun -yönetici sınıfın- çıkarlarını empoze etme rolünü oynar.
- Chavez ve Maduro rejimleriyle birlikte; devlet faaliyetleri, petrol geliri ve ithalatlar sayesinde yüksek miktarda gelir elde eden, kimilerinin “boliburguesia” (Bolivarcı Burjuva) olarak adlandırdığı büyük burjuva grubu ortaya çıktı. Aynı zamanda, daha “geleneksel” büyük

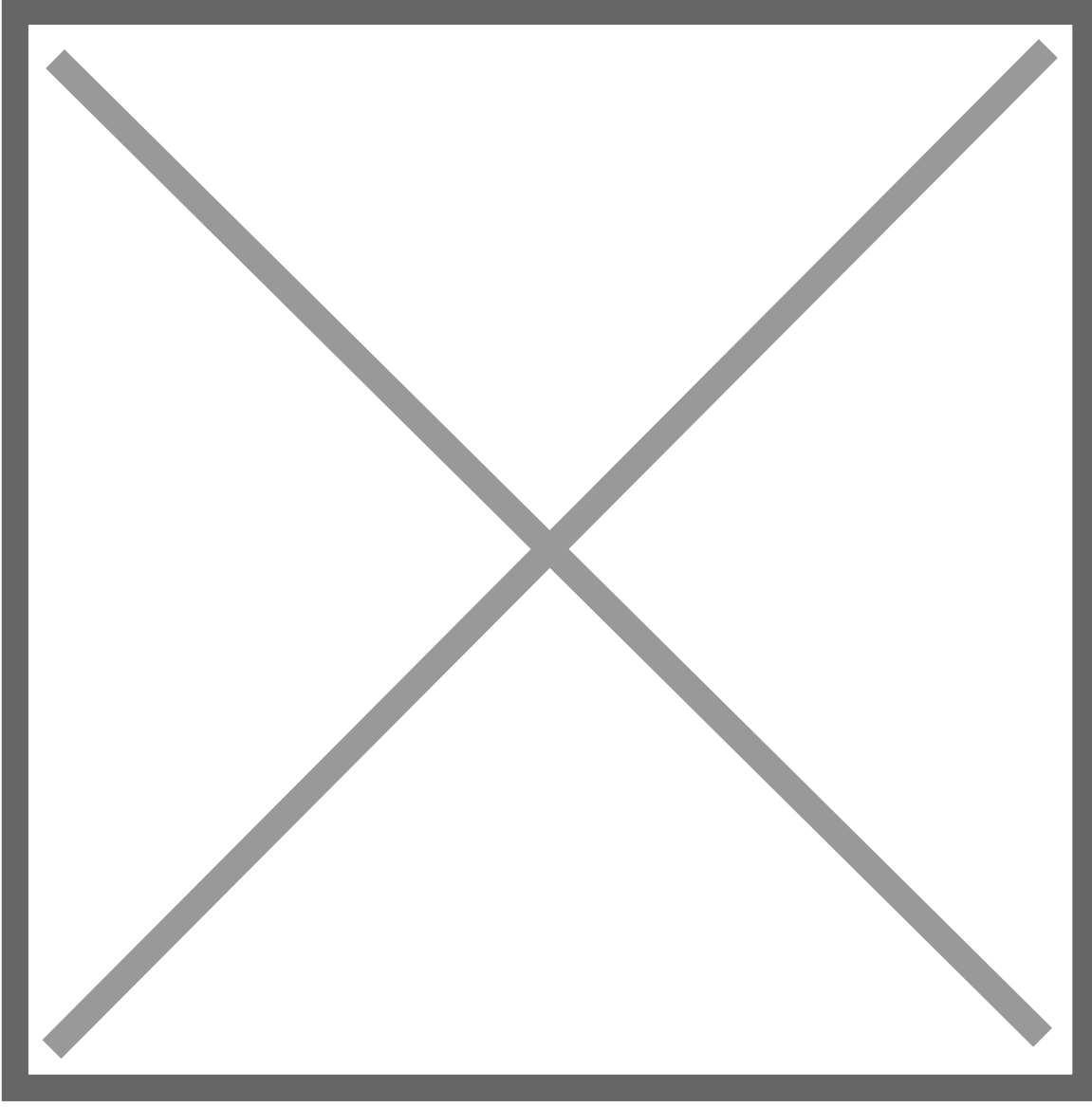
burjuva grupları da kamulaştırma ve fiyat kontrolleri gibi yöntemlerle bazılarına darbe vurulmuş olsa da konumlarını tamamen kaybetmemişlerdir ve son yıllarda “pragmatik” olmaya ve rejimle “biraz dans etmeye” giderek daha istekli görünmektedirler.

- Chavez rejiminde sanayi, tarım ve ticaret sektörlerinde bir ulusallaştırma ve kamusallaştırma dalgası yaşandı. Ancak Venezuela veya Küba gibi ülkelerde üretim araçlarının kontrolü ya da en azından çoğunun devletin elinde olması, ekonomik ilişkiler kapitalizmin “karı emretme” ilkesine dayandığı ve bu ilke tarafından sürdürüldüğü sürece ve “genişle veya öl” mantığı altında olduğu sürece kapitalist niteliğini değiştirmez. Bu durum, Venezuela’nın küresel kapitalizm-emperyalizm sistemi içerisinde rol oynayan bir meta olan petrol ile olan ilişkisinde özellikle belirgindir.
- Hugo Chavez’in “Bolivarcı Devrim” projesi büyük ölçüde 1980’lerin sonundaki yoksullaşma ve derinleşen kapitalist sömürüyü beraberinde getiren (Venezuela’da 1989’daki “Caracazo” gibi kitlesel ayaklanmalara yol açan) neoliberal dalgaya bir yanıt olarak çıktı, Çin’de kapitalizmin restorasyonu ve Sovyet sosyal-emperyalist bloğunun çöküşünden sonra (1990 civarında) karşıdevrimci ideolojik saldırı ile birleşti ve sosyalizm deneyimlerinin (1917-1956 arası Rusya’da ve 1949-1976 arası Çin’de gerçekleşen) bir kabus olduğuna dair yanlış bir karar üretti.
- Ancak Latin Amerika’da “pembe dalga” olarak adlandırılan sürecin başlangıcını teşkil eden “Bolivarcı Devrim” HİÇBİR zaman sosyalizmden bir iz taşımamıştır. Halkın bazı kesimlerinin durumunda bir süredir görülen iyileşmelere rağmen, bu rejim sosyalist değildir ve hiçbir kurtuluş modelini temsil etmemektedir; emperyalizme bağımlılıklarını kırmaya çalışan bir toplum modelini değil, Venezuela gibi bir ulusun küresel kapitalist-emperyalist sistem çerçevesindeki konumunu güçlendirmeyi amaçlayan bazı burjuva milliyetçi güçlerin çıkarlarını savunan bir toplum modelini temsil etmektedir.

Seçimlerdeki İllüzyonlar Hakkında

- Bazı devletler, seçim kayıtlarının sonuçlarını paylaşmanın, seçimin galibini kararlaştırmakta esas olduğunu dile getirirken; Rusya, Çin, İran, Küba ve Nikaragua Maduro’nun seçimi kazandığını ilan etti. Bununla aynı zamanda ABD ve Arjantin gibi diğer devletlerde Gonzalez’in kazandığını duyurdu.

- Venezuela rejiminin seçim kayıtlarını kamuoyuna açıklamayı reddetmesi ve Maduro'yu iktidarda tutmak için yaptıkları manevralar, Brezilya'da Bolsonaro ve ABD'de Trump gibi gerici faşist güçlerin seçim yenilgilerini tanımayı reddetme ve iktidarda kalmak için ellerinden gelen her şeyi yapma girişimlerine çok benzemektedir.
- Burada gördüğümüz “demokrasiyi” ve “demokratik seçimleri” korumak ikiyüzlülüktür, utanmazcadır ve suçtur. “Demokratik” yollarla seçilmiş yöneticilere karşı ABD'den daha fazla darbe düzenleyen, destekleyen ve uygulayan başka bir ülke yoktur. Honduras'ta, Manuel Zelaya'ya karşı 2009 yılında düzenlenen darbe ve tam ardından gelen darbe devletini destekleyen ülkeler arasında ABD, Kolombiya, Peru ve Kosta Rika'yı hatırlatmakta fayda var. (4)
- Aynı zamanda, Chavez'in 2002 veya 2006'daki seçim zaferi tartışılmaz olduğunda, ABD bu hükumeti sevmemesine rağmen seçmenlerin “demokratik” kararına saygı duyulması gerektiğini savunmak için acele etti mi? Hayır. Hatta ABD, 2002 yılında Chavez'e karşı düzenlenen darbeyi ve daha sonrasında Chavez ve Maduro rejimlerini devirmeyi hedefleyen sayısız girişime dahil olmuştur. ABD'nin amacı “demokrasiyi savunmak” ve “diktatörlüğe sahip çıkmak” değildir, Maduro rejiminin son yıllarda giderek yakınlaştığı emperyalist güçler olan Çin ve Rusya'nın kendi emperyalist hegemonyasına meydan okurken, aynı gerici İran rejimine yaptığı gibi, kendi çıkarlarına daha sadık bir rejimi dayatma fırsatını değerlendirmektir. (5)
- Devlet aygıtını, kendisine karşı çıkanları ezme ve anlamsız hapis cezaları ile bastırmak için kullanılması, bazılarının Chavist rejimi otoriter bir rejim ya da “diktatörlük” olarak tanımlamasına yol açtı. Ve öyledir de.

Venezuela cumhurbaşkanlığı seçimleri sayımları veya “actas” tutukluların yüzleriyle, 8 Ağustos 2024. Fotoğraf: AP

- “Politik yapı ve kurumlarında, belirleyici ilkelerindeki farklılıklardan bağımsız olarak, hatta çok büyük ve niteliksel farklara rağmen, tüm devletler net bir toplumsal içeriğe ve sınıf karakterine sahiptirler: hâkim sosyal ilişkilerin, temelde de en çok ekonomik ilişkilerin (üretim ilişkilerinin) yansımasıdır. Zira belirli bir toplumun nasıl örgütlendiği ve işlediğine ilişinkarar verici ve en nihayetinde belirleyici role sahip olanlar bu ilişkilerdir. Devlet bu ilişkileri korumaya ve yaymaya, ekonomideki rolü gereği, özellikle de üretim araçları (toprak, hammadde ve diğer kaynaklar da dahil fabrikalar gibi fiziksel yapılar, teknoloji ve benzeri) üzerindeki sahipliği ve kontrolünün sonucu olarak baskın durumda olan sosyal grubun - yönetici sınıfın- çıkarlarını desteklemeye hizmet eder.”

- “Kapitalist toplumda, baskın durumda olan kapitalist sınıftır. Hükümet yapıları ve süreçleri ve devletin sınıfsal düzeni ve baskı aracı olabilecek tüm organlar (silahlı kuvvetler, polis, mahkemeler, hapishaneler, yürütme gücü ve bürokrasiler)- bu kapitalist sınıf tarafından kontrol edilmekte ve toplum üzerinde kendi düzenini sağlayacak şekilde hayata geçirilmektedir. Bu baskının hedefinde toplumun yanı sıra kendisi ile zıt çıkarlara sahip ve/veya onun düzenine direnen güçler de bulunmaktadır. Kısaca, **tüm devletler birer diktatörlük aracıdır**. Yani, politik iktidar üzerinde tekeldirler, “meşru” şiddetin ve silahlı kuvvetlerin tekeli şeklinde merkezleşmişlerdir. Bir sınıf ya da diğeri çıkarı doğrultusunda bunları kullanırlar. Bu durumda icra edilen her türlü demokrasi, yönetimi elinde bulunduran sınıfın demokrasisidir, temelde onun çıkarlarına hizmet eder. Demokrasi bu anlamda onun diktatörlüğünün icrasdır.” (6)
- Kolombiya sağ, Venezuela’daki krizi gerici programını desteklemek için kullanıyor ve “eğer solcu bir hükümet” yeniden kazanırsa “Kolombiya’nın Venezuela gibi olacağı” “öcüsüyle” manipölasyon yapıyor. Medellin belediye başkanı “Fico” Gutierrez ve Antioquia valisi Andrés Julián Rendón, [Venezuela’daki] “diktatörlüğü kınamak” ve Edmundo González ve María Corina Machado’ya desteklerini seslendirmek için miting çağırısında bulundu. Ve ironik olan şu ki, sağ kesim, birçok ‘sol’ kesim gibi, dünyanın halklarının haklı mücadelelerine destek verilmesine karşı şarkılarını ve danslarını durmaksızın sürdürüyor, ‘dış meselelerle’ ilgilenilmesini sorguluyor, ama ‘dış meseleler’ gerici çıkarlarıyla örtüştüğünde ise insanların bu meselelerle ilgilenmelerini talep ediyor.

Evet, Venezuela’nın köklü bir değişime ihtiyacı vardır, ancak geleneksel iktidar sınıflarının Adeco ve Copeiani’ların Puntofijisimo’sunu ABD emperyalistleriyle el ele geri getirmesi için değil. Bob Avakian’ın (BASICS 1:3) doğru bir şekilde belirttiği gibi: Onların dünyaya getirdiği şey “demokrasi değil, emperyalizm ve emperyalizmi dayatabilecek olan siyasi yapılardır.” (7)

Tüm dünyada olduğu gibi Venezüella’da da tepeden tırnağa aynı kapitalist-emperyalist sistemin egemen olduğu bir dünyada, gerçek bir devrime ve ona rehber olabilecek en ileri teoriye ihtiyaç vardır. Ezici çoğunluktaki insanların çıkarları, kapitalist emperyalist sistemin büyük kötülüklerine her şeyle karşı çıkmak ve bu sistemi devirmek ve dünyadaki tüm sömürü ve baskı ilişkilerini, insanların arasındaki tüm yıkıcı düşmanlıkları aşma yoluna girmek için devrim

hareketi oluşturmanın bir parçası olarak insanlığın büyük kitleleriyle bir duruş sergilemekle örtüşmektedir.

Dipnot:

- 1) Her ne kadar son dönemde resmi rakamlar açıklanmamış olsa da Andrés Bello Katolik Üniversitesi tarafından Mart-Mayıs 2023 arasında gerçekleştirilen yaşam koşulları araştırmasına göre nüfusun %51,9’u yoksulluk sınırının altında yaşıyor.
- 2) Ocak 2023’te yayınlanan Birleşmiş Milletler’e bağılı çeşitli kuruluşlar tarafından hazırlanan “Gıda Güvenliğı ve Beslenmenin Bölgesel Görünümü — Latin Amerika ve Karayipler 2022” raporuna göre.
- 3) Harnecker, Marta. *Entrevista a Hugo Chávez*, 2002.
- 4) Daha fazla öğrenmek için, revcom.us da bulunan “Amerikan Suçları” serisine bkz.
- 5) <https://www.theguardian.com/world/2002/apr/21/usa.venezuela>
- 6) Kuzey Amerika’da Yeni Sosyalist Cumhuriyet için ANAYASA (Tasarı Önerisi), Devrimci Komünist Parti, ABD’den.
- 7) ‘Punto Fijo Paktı’ (Ekim 1958), Venezuela’daki iktidar sınıflarının başlıca partileri olan Demokratik Eylem (AD, ‘Adeco’lar), Bağımsız Seçimsel Siyasi Organizasyon Komitesi (Copei) ve Demokratik Cumhuriyetçi Birlik (URD) arasında, Marcos Pérez Jiménez’in chafarota [brutal militarist] diktatörlüğünün devrilmesinin ardından iktidarı sırayla devralma ve ‘ganimeti paylaşma’ anlaşmasıydı. Kolombiya’nın ‘Ulusal Cephe’sine herhangi bir benzerlik ise sadece tesadüftür.